

**УНИВЕРЗИТЕТ „УНИОН - НИКОЛА ТЕСЛА“ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА ПОСЛОВНЕ СТУДИЈЕ И ПРАВО У БЕОГРАДУ**

Научно - наставном већу Факултета

На основу одлуке Научно-наставног већа Факултета за пословне студије и право, Универзитета „Унион - Никола Тесла“ у Београду, бр. 394-1/20 од 02.09.2020. године, именовани смо у Комисију за оцену докторске дисертације МА Миодрага Симића, дипл. инж. под насловом „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“.

Комисија у саставу:

1. проф. др Маја Анђелковић, Факултет за информационе технологије и инжењерство, Београд, председник комисије;
2. проф. др Драгана Радосављевић, Факултет за пословне студије и право, Београд, ментор;
3. проф. др Аца Марковић, Факултет за пословне студије и право, Београд, члан;
4. проф. др Милан Вемић, Факултет за пословне студије и право, Београд, члан

подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату

Миодраг Симић је рођен 2. октобра 1972. године. Живи у Трстенику. Ожењен је и отац двоје деце. Завршио је гимназију природно-математичког смера. Дипломирао на Саобраћајном факултету у Београду на Одсеку за птт саобраћај 2001. године, на тему „Избор мобилног телефонског апарата применом метода вишекритеријумске оптимизације“ ментор Слободан Губеринић са оценом десет. Крајем исте године јавља се на конкурс за пријем дипломираних саобраћајних инжењера у Пошту Србије и од маја 2002. године започиње своју радну каријеру у Радној јединици поштанског саобраћаја Краљево.

У току приправничког стажа ради на пословима шалтерског радника па управника поште у Врби а затим као самостални референт у поштанској служби исте Радне јединице. У периоду од априла 2003. године до децембра 2004. године радио је на пословима управника поште I реда у Врњачкој Бањи.

Децембра 2004. године долази у пошту Трстеник за организатора послова на чворном подручју Трстеник и уједно управника трстеничке поште. То решење има до краја 2005. године када због нове организације то се место укида а он постаје главни сарадник настављајући да и даље обавља исте послове. Од маја 2006. године постаје управник поште I реда јер је у међувремену пошта Трстеник I прешла из II у I ред. Када је 2015. године објављен конкурс у Пошти Србије за радно место управника поште у Трстенику на исти се јавља и од 2018. године бива на исто изабран. Обављао је послове управника

поште у Трстенику у континуитету све до јуна 2020. године, када прелази у службу за поштанску мрежу Подручне јединице вишег ранга Крушевац на место главног сарадника, где се и сада налази.

У мају 2019. године је, од стране међународне платне институције „TENFORE“ из Београда, награђен као најбољи управник за десетогодишњу сарадњу. Пошта Трстеник је више пута оцењивана као квалитетна и врло квалитетна од стране интерне ревизије из Београда.

Мастер академске студије завршио је на Факултету за образовање дипломираних правника и дипломираних економиста за руководеће кадрове у Новом Саду 2010. године, (сада Факултет за пословне студије и право, Београд), на тему „Управљање мотивацијама у великим системима са освртом на ЈП ПТТ саобраћаја Србија“ ментор Живота Радосављевић, при чему је истраживање обухватило узорак Радне јединице поштанског саобраћаја Крушевац, а 2014. године уписао је докторске академске студије, студијски програм Менаџмент и бизнис, на Факултету за пословне студије и право Универзитета „Унион - Никола Тесла“ у Београду.

Аутор је 22 научна рада који су објављени у домаћим и међународним публикацијама. Учесник више научних конференција са међународним учешћем и јавних дебата. Иза себе има неколико пројеката финансираних од стране Министарства спољних послова, а тичу се дијаспоре.

Као резултат дугогодишњег истраживања историје поштанског саобраћаја у трстеничком крају 2013. године објављује монографију „Пошта на Морави - Развој поштанског саобраћаја у Трстенику до 1946. године“ у склопу обележавања века и по поште у Трстенику. Књига је обишла пола света између осталог налази се и у Конгресној библиотеци у Вашингтону, док је доступна у електронском облику на сајту www.trstenicani.com. Био је Председник организационог одбора за обележавање ове манифестације.

Вишеструки је добровољни давалац крви. У периоду од 2012. - 2016. године био је председник Општинске комисије за статут и нормативна акта. Учествовао је у акцијама обележавања 600. година од смрти Књегиње Милице, 120. година од рођења Раке Љутовца, 25. књижевним сусретима Савремена српска проза који су били посвећени Добрици Ћосићу и 10. републичким сусретима планинара који су организовани у Трстенику.

У октобру 2019. године за свој дугогодишњи допринос привредном развоју Трстеника и целокупној друштвеној средини, Скупштина општине Трстеник му додељује признање Октобарске захвалнице Општине Трстеник.

Научно-истраживачка делатност кандидата

Кандидат МА Миодраг Симић поред радног искуства на пословима оперативног менаџмента у Пошти Србије, објавио је фелтон и монографију као и више радова у домаћим и међународним часописима, на међународним конференцијама и симпозијумима и то:

[1] **ЧЕМ ПОЛЕЗЕН ГЛОБАЛНИЙ ФИНАНСОВЫЙ КРИЗИС?** 2nd International Conference „Application of New Technologies in Management“ ANTiM 2010 22-25.April 2010. Tara Serbia: str. 779-783.

- [2] **THE IMPORTANCE OF THE HOLISTIC SYSTEM APPROACH FOR THE PROCESS OF REFORM OF ELECTRICITY IN SERBIA** 2nd International Conference „Law, Economy and Management in Modern Ambiance“ LEMIMA 2011 12-15.April 2011. Belgrade Serbia: str. 657-665.
- [3] **GLOBALIZATION AND ORGANIZED CRIME** 3rd International Conference „Application of New Technologies in Management“ ANTiM 2012 19-21.April 2012. Belgrade Serbia: str. 758-761.
- [4] **ПРОГУЛЫ КАК ФОРМА ПРОЯВЛЕНИЯ НЕУДОВЛЕТВОРЕНИЯ МОТИВАЦИОННОЙ СИСТЕМОЙ** 3rd International Conference „Application of New Technologies in Management“ ANTiM 2012 19-21.April 2012. Belgrade Serbia: str. 949-955.
- [5] **МЕСТО ПОЧТОВОГО СЕКТОРА В ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ ИЗ ДИАСПОРЫ** 3rd International Conference „Law, Economy and Management in Modern Ambiance“ LEMIMA 2013 18-20.April 2013. Belgrade Serbia: str. 982-989.
- [6] **THE IMPORTANCE OF COMMUNICATION OF THE POST OF SERBIA WITH ITS CUSTOMERS** 3rd International Conference „Law, Economy and Management in Modern Ambiance“ LEMIMA 2013 18-20.April 2013. Belgrade Serbia: str. 1097-1102.
- [7] **MARKETING IN CATERING INDUSTRY, HOTEL SERVICE AND TOURISM III** International Symposium Engineering Management and Competitiveness 2013 (EMC 2013) 21-22 June 2013. Zrenjanin Serbia: This paper forms part of the results of research on project 179001 „Organizational and information support to the quality management system as a key factor in improving the competitiveness of domestic enterprises and ensuring their faster access to EU and world markets“ financed by Ministry of Education, Science and Technological Development of Serbia. Str. 208-216. ISBN 978-867672-135-1.
- [8] **CORRIDORS AND RATES OF REMITTANCES FROM DIASPORA** 4nd International Conference „Application of New Technologies in Management“ ANTiM 2014 24-26.April 2014. Belgrade Serbia: str. 1245-1251.
- [9] **NOVČANE DOZNAKE DIJASPORE I PROGNOZIRANJE NJIHOVOG BROJA PRIMENOM REGRESIONOG MODELA** 4nd International Conference "Law, Economy and Management in Modern Ambiance" LEMIMA 2015 17-19. April 2015. Belgrade Serbia Zbornik radova Knjiga III. str. 170-176.
- [10] **ZNAČAJ DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA U POŠTANSKOM SAOBRAĆAJU** 5nd International Conference „Application of New Technologies in Management“ ANTiM 2016 21-23.April 2016. Belgrade Serbia: Zbornik radova Knjiga II. str. 437-444.
- [11] **ISTRAŽIVANJE UTICAJA PROMOCIJE DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA POŠTE SRBIJE NA PERCEPCIJU KORISNIKA POŠTANSKIH USLUGA** XXXIV Simpozijum o novim tehnologijama u poštanskom i telekomunikacionom saobraćaju-PosTel 2016 29. i 30.novembar 2016. Beograd: str. 23-32.
- [12] **STRATEGIJE PRISTUPA DIJASPORI** 5nd International Conference "Law, Economy and Management in Modern Ambiance" LEMIMA 2017 17-19. April 2017. Belgrade Serbia Zbornik radova Knjiga II. str. 399-406.

СПИСАК ОБЈАВЉЕНИХ НАУЧНИХ РАДОВА У ЧАСОПИСИМА

- [1] **MOTIVATION OF THE POST EMPLOYEES AS A SEGMENT OF THE MANAGEMENT PROCESS** International Journal of economics and law Vol 1. No 2 (2011): str. 177-185. ISSN: 2217-5504
- [2] **THE IMPORTANCE OF COMMUNICATION OF THE POST OF SERBIA WITH ITS CUSTOMERS** International Journal of economics and law Vol 2. No 6 (2012): str. 114-119. ISSN: 2217-5504
- [3] **MARKETING IN POSTAL TRAFFIC** Metalurgia International Vol XVIII special issue No 4 (2013): str. 307-310. ISSN 1582 - 2214
- [4] **MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM POŠTE** Menadžment znanja Godina VIII broj 1-2 (2013): str. 10-16. ISBN 1452-9661
- [5] **UPRAVLJANJE U INDUSTRIJI HOTELIJERSTVA, UGOSTITELJSTVA I TURIZMA** Menadžment znanja Godina IX broj 1-2 (2014): str. 18-23. ISBN 1452-9661
- [6] **UPRAVLJANJE MEĐUNARODNIM TRANSFEROM NOVCA-STANJE I PERSPEKTIVA POŠTE SRBIJE** Tehnika Godina LXXIII broj 1 (2018): str. 135-140. ISSN 0040-2176

ОСТАЛИ ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

- [1] **ИЗГРАДЊА ОПОРАВИЛИШТА ПТТ РАДНИКА У ВРЂАЧКОЈ БАЊИ** Фелтон у ПТТ Гласнику три наставка бројеви МАЈ 314, ЈУН 315 и ЈУЛ-АВГУСТ 316-317 (2008):
- [2] **ПОШТА НА МОРАВИ** Монографија о развоју поштанског саобраћаја у Трстенику до 1946.године, ISBN 978-86-83191-44-4 (2013):

РАДОВИ КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ПОСЛЕ ПРИЈАВЕ Докторске дисертације

- [1] **PREDUZETNIŠTVO I PROBLEMI TRANSNACIONALNOG PREDUZETNIŠTVA U REPUBLICI SRBIJI** VI међународна конференција Primena novih tehnologija u menadžmentu i ekonomiji ANTiM 2018, Beograd, Zbornik radova knjiga II str. 545-558.
- [2] **ОРГАНИЗАЦИЈА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У ФУНКЦИЈИ ПРЕДУЗЕТНИШТВА**, Војно дело 4/2019 (2019): стр. 9-23. ISSN 0042-8426
- [3] **ZNAČAJ DIJASPORE U PRENOSU ZNANJA, SAVREMENIH TEHNOLOGIJA I FINANSIJSKIH SREDSTAVA KAO PODRŠKE U IZGRADNJI INFRASTRUKTURNIH KAPACITETA CIRKULARNE I BIOEKONOMIJE U SRBIJI** рад је прихваћен за међународну научну конференцију CIRKULARNA I BIOEKONOMIKA 2020, али није објављен због пандемије корона вируса.

2. Испуњеност процедура и прописа за одбрану дисертације

Сходно нормативним актима Факултета, Извештај о подобности теме и кандидата разматрала је и Опонентска комисија, дана 25.05.2018. године о чему је сачињен записник о исказаним предлозима и примедбама, који се налази у досијеу кандидата.

Од давања сагласности Универзитета „Унион - Никола Тесла“ до одбране докторске дисертације је прошло више од две године, што је у складу са нормативним актима Факултета.

Дисертација је била изложена јавности на сајту Факултета и Универзитета Унион Никола Тесла од 20.11.2020. до 20.12.2020. године, што је у складу са Законом о високом образовању и нормативним актима факултета. Према Извештају референта за докторске студије Факултета, није било писаних, односно усмених примедби на урађену докторску дисертацију.

Кандидат је од прихватања пријаве докторске дисертације до дана одбране написао и објавио довољан број радова у домаћим и међународним научним и стручним часописима, међународним конференцијама, симпозијумима и другим стручним скуповима, што га чини компетентним да може приступити одбрани дисертације.

Сходно правилима Факултета, извршена је провера аутентичности дисертација путем софтверског програма Turnitin Ephorus и констатовано да иста није плагирана. Софтверски извештај о провери и резултати исте, налази се у досијеу кандидата и чува се као трајан документ.

Као што се из претходног може видети Факултет и кандидат су испоштовали законске одредбе, као и регулативу Факултета у вези одбране докторске дисертације.

3. Предмет, полазишта и циљеви тезе

Предмет истраживања докторске дисертације на тему „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“ произилази из самог назива, а односи се на истраживање потенцијала српске дијаспоре и њеног утицаја на развој предузетништва у Р. Србији. Истраживање је усмерено и на матицу, односно на факторе који су (де) стимулативни да прихвате намере дијаспоре да инвестирају у матицу у сопствени, односно породични бизнис, односно да помаже матици кроз дознаке и друга материјална давања. У раду је посвећена пажња и на друге феномене и институције које окупљају или усмеравају дијаспору у земљи где живе и раде, као и у матици. У питању су институционалне, политичке, правне, културолошко социолошке, религијске и друге организације и институције.

Полазна основа овог истраживања се односи на чињеницу да је српска дијаспора бројна, да је највећи број концентрисан у развијеним земљама (Немачка, Швајцарска, Аустрија и САД), да у овим земљама имају значајно већа примања у односу на матицу и да могу један део тих средстава да усмеравају у матицу, било да се ради о потрошњи кроз дознаке, испомагање члановима породице, или развијање сопственог бизниса, односно стварање услова за покретање сопственог бизниса након што се врате у матицу.

У складу са наведеним, истражени су и делови Србије из којих је највећи број лица напустио Србију и привремено се одселио у друге земље. Ради се о релативно сиромашним деловима, пре свега из Источне и Јужне Србије, из руралних средина у којима дијаспорци нису могли да живе, односно реализују своје предузетничке идеје, било да се ради о недостатку финансијских средстава, или недовољно добрих услова за пословање. Из ових крајева често заувек одлази грађанство и њихови потомци

настављају да живе у иностраној земљи са тенденцијом асимилације и губљења српског идентитета.

У истраживању српске дијаспоре полазна основа је да она располаже значајним финансијским потенцијалом за покретање економских и других активности у Србији. Дијаспора током свог боравка у земљама у које су се уселили, стичу знање и искуства из професионалних оријентација, које се могу пренети и у матицу, чиме се унапређује привредни и друштвени развој Србије. Дијаспора такође, стиче културу, посебну радну, која може бити од користи у матицу. Показује се да је широк дијапазон друштвених и економских активности путем којих дијаспора може утицати на привредни развој.

Други део, односно друга страна овог истраживања се односи на предузетништво, односно тражење одговора на питање, да ли се релативно велики финансијски потенцијал српске дијаспоре може искористити у Србији у инвестиције, односно у отварању и развијању микро, малих и средњих предузећа, односно улагања у пројекте и друге предузетничке подухвате и тиме доминацију дознака трансформисати у сопствени, односно породични бизнис у различитим формама и у различитим делатностима. На овај начин би се подстакло предузетништво и развијале предузетничке способности, као главног замајца у развоју сваке привреде. Приближавање Републике Србије Европској Унији у основи претпоставља и усклађивање и унапређење пословног амбијента у правцу побољшања предузетничке климе као и развоја приватне иницијативе, која је у Србији на веома ниском нивоу.

У оквиру стратегије развоја микро, малих и средњих предузећа утемељен је оквир мера како би се створио стимулативни амбијент. Носиоци активности у спровођењу мера које проистичу из стратегије развоја микро, малих и средњих предузећа су Привредна комора Србије, Национална агенција за регионални развој, Фонд за развој Републике Србије, Министарство привреде, Фонд за иновациону делатност, Агенција за страна улагања и промоцију извоза, Национална служба за запошљавање као и разна удружења примера ради Пословно удружење жена. Предмет истраживања је дијаспора Србије (сви који потичу са простора фактичког суверенитета Републике Србије или се осећају припадницима српског етникума) и њено учешће и допринос у развоју микро, малих и средњих предузећа као и предузетништва у Републици Србији.

Предмет истраживања у овом раду је и дијаспора у развијеним тржишним земљама и земљама окружења те њихов однос са дијаспором, како би се путем benchmarkinga њихова искуства могла пренети и у друштвени и пословни амбијент Србије. Уопштавањем ових искустава може бити у функцији унапређења теорије предузетништва и праксе у Републике Србији, чиме се остварују научни, али и друштвени, односно привредни циљеви, уз напомену да се наведена искуства не смеју механички преузимати, обзиром да свака дијаспора има неких заједничких, али далеко више специфичности по бројним питањима: историјских, политичких, националних, религијских, обичајних, менталних и других.

Истраживање за циљ има, да утврди колики је значај и утицај дијаспоре на стварање предузетничког духа и климе, односно предузетничких предузећа и шта је потребно предузети како би се предузетнички амбијент побољшао а што би у перспективи утицало на бржи привредни развој и раст бруто домаћег производа, односно животног стандарда матице. Дијаспора Србије је у потпуности мало истраживана и истражена област, иако има већи економски потенцијал од традиционалних привредних грана у Србији. У овом

истраживању дијаспори се приступа као потенцијалном покретачу економских активности у привредном развоју Републике Србије.

Широк је дијапазон економских активности путем којих дијаспора може утицати на привредни развој у Србији, али то углавном не зависи од ње, већ од повољности улагања у матицу. Поред инвестирања, дијаспора у матицу доноси одговарајућа знања, вештине и способности које су стекли у страним земљама или компанијама, као и радну, односно пословну културу, радне навике, што може користити матици да усвоји напредне начине рада, пословања и размишљања и унапређују свој бизнис и уопште живот и рад.

Ово истраживање има намеру да допринесе бољем разумевању системског амбијента који постоји и који је потребно мењати како би се инвестициони потенцијал дијаспоре искористио за развој малих и средњих предузећа а тиме и целокупне привреде и који би у крајњој инстанци био стимулативан. То подразумева пре свега сигуран правни амбијент, стимулативна пореска оптерећења, загарантована власничка права, ниске трошкове регистрације малих и средњих предузећа, да није пожељно често мењање законске регулативе која се односи на пословање, отклањање административних и бирократских препрека и развој институција за подршку предузетништву, као што је банкарство, асоцијације предузетника, предузетничке агенције, консултантских и саветодавних организација, итд.

Посебни циљеви истраживања усмерени су на утврђивање односа између српске матице и дијаспоре у дужем временском периоду, те изналажење начина да се ти односи унапреде. Чињеница је да се односи између дијаспоре и матице заснивају на индивидуалним активностима и агилностима, што значи да изостаје системски концепте те сарадње. У овим односима преовладава међусобно неповерење у којем се дијаспора неретко доживљава као „страно тело“, што се могло потврдити и у кризи пандемије Covid – 19 где су постојале идеје, да се чак повратницима забрани улазак у матицу, а када су се вратили, означавани су као кривци за доношење и ширење вируса. Показује се да матица нема подстицајни систем мера који би дијаспору економски мотивисао да улаже у развој микро, малих и средњих предузећа у отаџбини. Све то доводи до тога да један огроман економски потенцијал дијаспоре остаје недовољно и на прави начин искоришћен у привредном развоју Републике Србије.

Научни циљеви који су остварени овом дисертацијом је обрада дијаспоре као релативно занемареног подручја у развоју предузетничких предузећа, односно микро, малих и средњих предузећа, те системско анализирање и истраживање услова за инвестирање у дијаспору, али и земаља у којима дијаспора живи и ради. Јасно је да ће дијаспора улагати у матицу, уколико су услови значајно бољи у односу на земље где живе и раде. У супротном, тешко је очекивати да ће дијаспора, тешко зарађени новац улагати у матицу, а посебно да ће то радити из патриотских, а не из интереса.

Друштвени циљеви у овом научном раду су усмерени према примени научних сазнања у друштвеној пракси унапређења друштвеног и привредног развоја, дијаспоре као потенцијалног фактора развоја предузетништва у Републици Србији.

4. Актуелност и значај теме дисертације

Истраживање економског потенцијала српске дијаспоре и стављање тог потенцијала у функцију привредног и друштвеног развоја Републике Србије је изузетно актуелна и тема од великог значаја. Ова је тема недовољно обрађена и истражена, иако њен

потенцијал превазилази учешће појединих привредних грана у Бруто домаћем производу Републике Србије.

Обзиром да не постоје прецизни подаци, процена је да српска дијаспора броји преко два милиона људи, што у односу на број становника у земљи спада у групу земаља са највећом дијаспором на свету, јер је скоро сваки четврти становник Србије своју егзистенцију нашао у иностранству. Према проценама, српска дијаспора годишње шаље у матицу од 3,5 до 4 милијарди евра, што је од 10 - 12% укупног бруто домаћег производа Србије. За десет година, дијаспора је путем дознака финансирала Србију са око 40 милијарди евра, што значи да је финансирала потрошњу, а тиме и производњу, обзиром да је свака потрошња у функцији производње.

У дијаспори су људи у најбољем животном добу од око 32 - 35 година, са животним, али и радним искуством, што је довело до промене демографске структуре становништва у Србији из које млади одлазе, неретко заувек и са породицама, а старија популација остаје у земљи, као непродуктивна и углавном сиромашна.

Просечан образовни ниво српске дијаспоре је средња стручна спрема, иако је у последњих неколико година, квалификациона структура дијаспоре побољшана, јер из Србије одлазе високо образовни кадрови, пре свега лекари, инжењери, економисти, те високо специјализовани стручни кадрови, мајстори, итд. На овај начин, матица губи, док стране земље бесплатно добијају квалификоване, односно школоване и образоване стручњаке. Овде се прави двострука штета, јер је Србија у ове кадрове уложила значајна средства за њихово образовање, а када су исти требали да допринесу и условно речено врате уложена средства у њих, они су своје запослење нашли у другим земљама и доприносе њиховом привредном развоју.

Логично питање које се намеће у обради ове теме је због чега је занемарен изузетно велики економски потенцијал дијаспоре, који би могао бити и већи, уколико би се у матици, односно Србији створио повољан амбијент за развој микро, малих и средњих предузећа, ако се има у виду да је далеко већа пажња посвећена гранама које имају далеко мање учешће у привредном и друштвеном развоју Србије од дијаспоре. Изостаје институционална подршка матице, бројне административне и друге препреке, те пасиван однос српског друштва према дијаспори. Испоставља се да Србија није применила проверене концепте развијених земаља да мотивише дијаспору да инвестирају у матицу, да се након неколико година врате у матицу и своје знање из иностраних земаља и у страним компанијама примене и у својој земљи.

Проблематика и истраживање које је обављено у овој дисертацији представља реалну основу за побољшавање системског амбијента односа на релацији матица - дијаспора као и подршке дијаспоре развоју микро, малих и средњих предузећа у Републици Србији. Квалитет је свакако већи, уколико уместо дознака и испомоћи сиромашним члановима породице у матици, дијаспора буде инвестирала у предузетничка предузећа и пројекте породичног типа, као објективне основе за бржи друштвени и привредни развој Србије. Ово је још значајније, ако се има у виду да Србија, већ неколико година стимулише стране инвеститоре да улажу у Србију уз бројне привилегије и субвенције, чиме се ствара и нелојална конкуренција која гуши домаћу привреду, а посебно микро, мала и средња предузећа.

Значај обраде ове теме је још већи, ако се има у виду да је 2016. година од стране Владе Републике Србије проглашена годином предузетништва, а деценија од 2017. до 2026. године деценијом предузетништва. Иако су декларативно донета одговарајућа

документа и политичке одлуке, оне нису практично реализоване. У 2020. години, криза пандемија Covid - 19 је негативно утицала на враћање великог дела дијаспоре у матицу, чиме је смањен прилив средстава путем дознака, са великом неизвесношћу да се исти врате у раније земље и тамо наставе своје активности.

Имајући у виду наведено, домен ове дисертације је фокусиран на српску дијаспору као фактор у подизању економског потенцијала привреде матице и развоју микро, малих и средњих предузећа. Истражене су могућности као и ограничења економског потенцијала дијаспоре у имплементацији у пословно окружење матице. Треба имати у виду да су улагања дијаспоре у матицу далеко исплативија од стимулисања страних инвеститора путем разних бенефиција, јер је дијаспора дугорочно оријентисана на бизнис у матици, него што је то случај са страним инвеститорима који ће по правилу чим више не буду остваривали по њима задовољавајући профит напустити земљу улагања.

Значај ове дисертације се огледа у потреби да се постојећи пословни амбијент у Србији мења уколико се жели да значајан економски потенцијал дијаспоре буде укључен у развој предузетништва а тиме и у привредни развој, онако како то раде развијене земље. Показује се да се у Србији само 10% од дознака улаже у инвестиције, док је то у развијеним земљама и до 100%. Доношење стручних знања и искустава, као и пословне културе, обичаја и добре праксе из развијених земаља је један од невидљивих и ретко примећена вредност, која на дужи рок може бити чак и значајнија од финансијске подршке и улагања у Србију.

Теоријски научни допринос ове докторске дисертације огледа се у увођењу новог теоријског концепта модела у примени политика према дијаспори. Тај нови концепт мултиплексно-варијабилни заснован је на већ постојећим моделима који су уклопљени у њега, а захваљујући развоју нових информационо телекомуникационих технологија и сервиса и његова примена је практично могућа.

5. Методологија истраживања и основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

У истраживању и анализи, којима се бави докторска дисертација „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“, а пошто је реч о изузетно сложеној проблематици, је коришћено више научних методе. Почев од основних и уједно општих научних метода до основних методолошких техника истраживања. У току истраживања и изради самог рада коришћене су следећи методи: дедуктивни, дескриптивни, компаративни, метода анализе садржаја докумената, социолошки, компилације, квантитативне и квалитативне анализе, историјски, студије литературе и документације, студије случаја и статистички. На појединим местима у раду коришћени су индуктивни и аналитички метод као и остале технике и инструменти истраживачког рада.

- ❖ Историјски метод је коришћен приликом утврђивања законитости и узрочно последичних односа између друштвених околности и токова миграција становништва па тиме и настанка српске дијаспоре у различитим временским периодима и због различитих разлога исељавања грађанства (ратови, санкције, транзиција, до малог привредног раста, лошег животног стандарда, и неизвесне будућности).
- ❖ Студије случајева кроз призму искустава повратника из дијаспоре и њихове улоге у привреди и развоју предузетништва у Републици Србији.

- ❖ Индуктивна метода помоћу које су анализирана искуства сарадње дијаспоре и матице појединих држава света и уочавање одређених законитости на глобалном нивоу, како би се ова искуства могла користити у Р. Србији.
- ❖ Дедуктивна метода помоћу које су утврђене опште законитости односа на релацији матица - дијаспора те могућност примене на однос матице и српске дијаспоре, али и других земаља у транзицији.
- ❖ Метода анализе садржаја докумената и институционалних основа помоћу које ће се сагледавати одређене законске норме и акта која регулишу односе између матице и њене дијаспоре, као и анализа основних садржаја земаља у које се српско грађанство усељава и задржава, чак и у више генерација.
- ❖ Математичко статистичке методе на основу којих је могуће утврдити одређене узрочно последичне везе и односи те фреквенција појединих појава и процеса, ради извођења одређених законитости.
- ❖ Метод компилације, преузимање релевантних резултата научних истраживања, односно туђих опажања, ставова, закључака и спознаја који треба да послуже као полазна тачка истраживања приликом преузимања дефиниција и осталих поставки.
- ❖ Метода квантитативне анализе приликом истраживања статистичких података у временским интервалима, теорија одлучивања, оптимизација.
- ❖ Метода квалитативне анализе истраживања путем рашчлањивања квантитативних особина економских чињеница, појмова, процеса и односа који омогућују очување и утврђивање економских закона нпр. оцене о корисности неког добра у дијаспори, о облицима власништва дијаспоре, о утицају психолошких елемената на понуду за одређеном робом из дијаспоре и слично.
- ❖ Метода испитивања, применом технике анкете и инструмената анкетног упитника полузатвореног типа који се састоји од три дела.

У првом делу су испитиване социо-демографске карактеристике узорка који је учествовао у анкети,

Други део је полузатвореног типа и бави се утврђивањем постојања економског потенцијала дијаспоре и њене мотивисаности да улаже у привреду матице.

У трећем делу је применом Ликертове петостепене скале испитаницима понуђени одређени ставови, које су они оценили. Ставови имају за циљ да се што реалније опишу и утврде особености односа на релацији између матице и дијаспоре и покушају да се они што боље сагледају факторском анализом.

Ограничавајући и отежавајући фактор у истраживању представља чињеница да не постоје релевантни подаци о српској дијаспори, по питању њене бројности, дисперзије по појединим земљама, њихова структура по питању: образованости, године старости, полне структуре, радног искуства, и др. Статистика даје податке у време пописа, који је обављен пре десет година, што, обзиром на турбулентност промена и исељавања не даје релативно исправну слику. Не постоје ни тачни подаци о износу дознака које дијаспора

шаље у матицу, већ се углавном ради о проценама, јер велики број пружа финансијску помоћ мимо званичних банкарских и финансијских институција, што због високих провизија за пренос пара, тако и због неповољног курса при претварању девиза у домаћу валуту.

Предмету и циљу истраживања усклађене су основне хипотезе од којих се у овом истраживању пошло. Оне се састоје од основне и помоћних хипотеза.

Основна хипотеза:

- ❖ Дијаспора Србије поседује економски потенцијал који није довољно искоришћен за развој микро, малих и средњих предузећа у матици.

Помоћне хипотезе:

- ❖ Матица недовољно користи дијаспору и не мотивише је да се активније укључи у привредни развој, улажући у развој микро, малих и средњих предузећа.
- ❖ Пословни амбијент треба да буде правно, економски и политички стабилан и повољан како би се јаз у неповерењу између матице и дијаспоре премостио а тиме повећала материјална улагања дијаспоре у економију матице.

6. Кратак опис садржаја докторске дисертације

Докторска дисертација МА Миодрага Симића, под насловом: „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“, се састоји из седам поглавља односно осам, где су представљени резултати до којих се дошло путем истраживања. Истраживање је било усмерено на анализу постојећег стања и доказивање основне и помоћних хипотеза коришћењем резултата добијени из доступних и релевантних статистичких података и докумената, као и закључци до којих се дошло анкетирањем припадника дијаспоре као основе за закључивање и процена економског потенцијала српске дијаспоре, те могућност инвестиционог и других врста улагања у Р. Србију.

Докторска дисертација се састоји из следећих тематских поглавља и целина, и то:

Предговор

Уводни део

1. Предмет и циљ истраживања,
2. Основне и помоћне хипотезе,
3. Методологија истраживања,
4. Значај друштвене и научне оправданости истраживања,
5. Кратак преглед структуре докторске дисертације

I. Теоријски приступи предузетништву, модели миграција становништва и историјски развој српске дијаспоре

II. Етничко предузетништво, транснационална предузећа у глобализованом свету и имигрантске предузетничке мреже

III. Институционално-регулаторни оквир као и националне стратегије према дијаспори и предузетништву у светлу сличних стратегија држава из окружења, Европске уније и савременог света

IV. Очување културног идентитета дијаспоре, културолошке особености и умрежавање са матицом

V. Утицај Српске православне цркве у дијаспори, као и њен значај у улагању дијаспоре у матицу

VI. Одлазак стручњака као тренд глобализованог света и економски потенцијал у преносу знања ка матици

VII. Могућности испољавања економског потенцијала дијаспоре кроз новчане дознаке, породична предузећа, социјално предузетништво, задругарство, женско и предузетништво младих, инвестиционе фондове, локалне пројекте и друге видове улагања на обострану корист

VIII. Резултати истраживања и њихова анализа кроз доприносе и ограничења

1. Резултати до којих се дошло приликом истраживања

2. Анализа добијених резултата истраживања

2.1. Одрживост основне хипотезе

2.2. Одрживост помоћних хипотеза

Закључци

Литература

Докторска дисертација је конципирана у седам поглавља, односно осам, где су посебно представљени резултати до којих се дошло путем истраживања, које је било усмерено на доказивање основне и помоћних хипотеза коришћењем резултата добијених анкетирањем припадника дијаспоре као и доступних релевантних статистичких података којима се може сагледати и проценити економски потенцијал српске дијаспоре. Исто тако у осмом поглављу су сагледани и сви резултати добијени анкетирањем као и компарација са сличним истраживањима која су аутору била доступна.

У првом поглављу је дат увид у теоријске приступе предузетништву у контексту савремене дијаспоре. У истом поглављу су истраживани модели миграција становништва као и историјски развој српске дијаспоре. Српски народ је због разних друштвено, економских и политичких прилика био и још је увек присиљен на сталне миграције чији је ток, правац и интензитет у различитим временским серијама сходно околностима добијао или губио на снази.

У другом поглављу су разматрана питања етничког предузетништва и функционисање етничких предузетничких предузећа имајући у виду стање предузетништва у савременом свету и његове трендове у перспективи. Посебан осврт је дат на могућностима креирања имигрантских мрежа и економске добробити за привреду

матице и развој предузетништва. Развијање разних облика мрежа, између матице и дијаспоре има велики значај, поготову када се имају у виду све растући телекомуникациони сервиси и дигитализација.

Треће поглавље сагледава и истражује институције и регулативу која се тиче предузетништва и дијаспоре. У овом поглављу је дискутовано о слабостима националних стратегија према дијаспори и предузетништву као и стратегије земаља окружења, Европске уније и појединих земаља савременог света чије су стратегије допринеле да се економски потенцијал дијаспоре укључи у привредне токове. Посебан је нагласак дат на решењима која су се у практичним условима показала као позитивна и да ли би њихова примена на релацији матица - дијаспора Србије, могла имати исту такву вредност, морала бити модификована или због тренутног развоја односа и посебне специфичности одбачена. Уводи се нови теоријски концепт мултиплексно-варијабилни у погледу сагледавања политика, које се у свету примењују од стране матица према својим дијаспорама.

Акцента у четвртном поглављу је дат на очувању идентитета дијаспоре и шта је све потребно предузети како би се он сачувао а веза са матицом хоризонтално и вертикално ојачала. Даље су размотрене особености појединих делова дијаспоре, а сходно према земљи емиграције и њеним културолошким обрасцима понашања према предузетништву. Како је те посебности односа према предузетништву, могуће искористити на повећању економског потенцијала саме дијаспоре и њеног већег улагања у привреду матице. Посебно је разматрана недовољна обавештеност дијаспоре о актуелним дешавањима, а посебно о привредним активностима у матици.

У петом поглављу осврт је дат на институцију Српске православне цркве и њеном значају и угледу који има посебно код дијаспоре. Захваљујући историјским околностима она је у многим временима представљала стожер око кога се окупља дијаспора Србије. Српска православна црква код дијаспоре има висок ниво поверења и у стању је да подстиче и усмерава дијаспору да свој економски потенцијал улаже у матицу. Додатна вредност српске православне цркве је у задужбинарству и верске филантропије, те очување идентитета, као основе за стварање етничких предузетничких радњи у земљи имиграције за пружање услуга које одговарају српском националном бићу.

Шесто поглавље се бави феноменом „одлива мозга“ и позитивним и негативним странама овог процеса. Реч је по свим показатељима о најперспективнијем делу дијаспоре. Зато је важно да се матица што чвршће повеже са овим делом своје дијаспоре јер њега углавном чине млади и у савременим условима образовани људи, те користе њихова искуства у решавању пословних и других проблема. Исто тако што веза буде стабилнија то матица може рачунати на добит од економије знања.

У седмом поглављу су сагледани начини и могућности путем којих дијаспора може свој економски потенцијал да улаже у матице. Огроман значај за економију земаља у развоју у које спада и Србија има прилив новчаних дознака из дијаспоре, који је најстабилнији, али и најмање ефикасан начин помагања матице. Износ новчаних дознака варира и посматран је кроз временско просторну раван у компарацији са страним директним инвестицијама, уз навођење да се само десети део дознака трансформише у инвестиције, док је то у развијеним земљама вишеструко више.

У емпиријско истраживачком делу односно осмом поглављу су представљени резултати до којих се дошло путем анкете дијаспоре Србије реализоване у земљама где је

најзаступљенија: Сједињене Америчке Државе, Немачка, Аустрија, Швајцарска, Француска, Аустралија, Канада, ...

На крају докторске дисертације су сублимирани резултати истраживања, потврђеност хипотеза, а дати су и закључци са препорукама, као и релевантна литература која је послужила као основа за само истраживање и конципирање дисертације.

7. Остварени научни допринос

Научни допринос докторске дисертације на тему „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“ је евидентан. Проблематика економског потенцијала српске дијаспоре и могућност њеног искоришћавања у Р. Србији је недовољно обрађена и истражена тема, што оставља велику празнину у теорији предузетништва, али и када је у питању дијаспора као фактор привредног и друштвеног развоја у Србији. Отуда и сваки рад и истраживање на ову тему добија на значају, како за науку о предузетништву и макроекономији, тако и за теорију привредног развоја, утолико пре што предузетништво у Србији и поред низа декларативних исказа и одређења није заживело у довољној мери, а за исто такође годинама не постоји повољна предузетничка клима.

Економски потенцијал српске дијаспоре је огроман и вишеструко превазилази укупан приход појединих привредних грана, као што је туризам, хотелијерство, угоститељство, саобраћај, итд. Пракса готово свих српских влада у последњих неколико деценија је да за ове делатности постоје министарства, развијена инфраструктура, институције и стратегије њиховог развоја, док за дијаспору са потенцијалом од око 4 милијарди евра годишњих дознака нема институционалних, али ни политичких, економских и других мера да се српска дијаспора придобије да инвестира у своју земљу.

У дисертацији је поред економског потенцијала српске дијаспоре ова проблематика анализирана и истражена уз примену холистичког концепта, односно тражење одговора на питање шта мотивише дијаспору да улаже у матицу и какав треба да буде пословни, односно предузетнички амбијент да би потенцијал дијаспоре био усмерен у Србију. Ови односи су узрочно последични, уз напомену да ће дијаспора улагати у Србију само под условом да су услови у матици значајно повољнији у односу на земље у којим живе и раде, или су повољнији у односу на друге земље. У супротном, дијаспора ће путем дознака финансирати потрошњу својих сиромашних породица, а мали део улагати у предузетничке и породичне фирме.

Повезивање економског потенцијала дијаспоре, са културним, религијским, па и безбедносним фактором је битно, јер културне институције, као и српска православна црква пружају подршку и окупљају српску дијаспору за очување српског идентитета. Боља повезаност ових традиционалних институција са амбасадама, те кооптирањем представника српске дијаспоре у политичка, привредна и друга тела у Србији, где се доносе одлуке, би знатно ојачао везе између дијаспоре и матице.

Анализом позитивних пословних односа на релацији матица - дијаспора других држава савременог света утврђено је које се макроекономске, али и институционалне, правне, организационе и друге мере морају предузети како би се однос између дијаспоре и матице побољшао, а у циљу бољег коришћења њеног економског потенцијала. У времену када све привреде а поготово привреде мање развијених држава света вапе за страним улагањима, привреда Републике Србије остаје без значајних финансијских средстава дијаспоре, која су најефективнија и бескаматна, а која добрим делом стварају

услове да се имигранти са својим породицама врате у матицу и развијају свој бизнис, али и земљу као целину.

Не мање важна ствар је и указивање на значај организованог и институционалног повезивања дијаспоре и матице, ради очувања националног идентитета, односно језика, културе, религије, менталитета, обичаја, итд. Ово је важно напоменути, јер постоји тренд асимилације и губљење националног идентитета, те трајног губљења везе са матицом.

Увидом у коришћену литературу коју је кандидат презентовао, запажа се, да је већина литературе страна. Постоји и домаћа литература у мањем обиму, где су се домаћи аутори бавили већином, кретањем становништва и миграцијама радне снаге. То говори у прилог да је ова тема којом се бави докторска дисертација „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“ у домаћој научној јавности недовољно истражена.

Докторска дисертација је показала утицај дијаспоре на развој предузетништва у развијеним тржишним земљама света, те земљама у транзицији, укључујући и Србију, како би се закључци и законитости, односно искуства из тих земаља користили ради повећаног улагања и инвестирања дијаспоре у Србију. Наведено треба да кореспондира са карактеристикама српског националног и културног бића, јер се показује да „свако семе не успева на сваком тлу“.

Поред научног, дисертација је дала и друштвени допринос у коришћењу економског потенцијала дијаспоре за повећање предузетничких активности, казујући да је ово много ефикасније и ефективније решење, него финансирање и субвенционисање страних инвестиција које су по правилу нестабилне и воде се интересима профита. Тиме се утиче и на макро економски развој привреде Србије.

Дисертација је отворена за даља истраживања и разраду ове сложене и мултидисциплинарне проблематике, што доприноси употпуњавању релативне празнине која постоји у теорији предузетништва са становишта дијаспоре и коришћења њених економских потенцијала, али и стеченог знања, вештине, искуства и пословне културе у матици.

На крају дисертације су дати резултати и интерпретација истраживања, те потврђеност генералне и помоћних хипотеза, што је преточено у закључке са препорукама.

8. Литература

У изради докторске дисертације су коришћени различити извори: стручне књиге домаћих и страних аутора, домаћи и страни часописи, дневне новине и публикације, енциклопедије, домаћи и страни интернет домени као и званична документа и стратегије развоја.

Списак значајне литературе коју је кандидат користио, даје се у наставку:

1. Aaltonen, S. & Akola, E. (2012). "Lack of trust-the main obstacle for immigrant entrepreneurship?" University of Turku. Finland 8-9.
2. Abouzaid, S. (2008) IFC priručnik za upravljanje porodičnim firmama, International Finance Corporation 2121 Pennsylvania Ave. NW, Washington, DC 20433

3. Adiguna, R. & Shah, S. F. H. (2012) Exploring Transnational Entrepreneurship: On the Interface between International Entrepreneurship and Ethnic Entrepreneurship, Master Thesis, Jönköping University.
4. Adjuik, D. (2012) Weak Ties at Play: Social Networks and Ghanaian Entrepreneurs in Columbus, Ohio College of Arts and Sciences of Ohio University
5. Agunias-Rannveig, D. & Newland, K. (2012) Developing a Road Map for Engaging Diasporas in Development A HANDBOOK FOR POLICYMAKERS AND PRACTITIONERS IN HOME AND HOST COUNTRIES International Organization for Migration (IOM) Geneva, Migration Policy Institute (MPI) Washington
6. Aikins, K. & White, N. (2011) Global Diaspora Strategies Toolkit Dublin Diaspora Matters.
7. Aikins, K., Sands, A. & White, N. (2009) "A Comparative Review of International Diaspora Strategies: The Global Irish Making A Difference Together." (The Ireland Funds, Dublin, 2009).
8. Akrap, A. & Strmota, M., (2014) Veliki iseljenički valovi iz Hrvatske od kraja 19. do kraja 12. stoljeća, u: Hrvatska izvan domovine: zbornik radova (ur. Sopta M. i dr.) Golden marketing Tehnička knjiga, Zagreb.
9. Ancien, D., Boyle, M. & Kitchin, R. (2009) "Exploring Diaspora Strategies: An International Comparison" Workshop report presented at NUI Maynooth, June 2009.
10. Ancien, D., Boyle, M. & Kitchin, R. (2009) "The Scottish Diaspora and Diaspora Strategy: Insights and Lessons from Ireland." (Scottish Government, May 2009).
11. Anđelković, M., Anđelković A. & Ilić, D. (2019) Preduzetništvo i preduzetnik u savremenim uslovima u: Preduzetnički biznis u savremenim uslovima-stanje, mogućnosti i perspektive sa osvrtom na Republiku Srbiju: zbornik radova (ur. Radosavljević, Ž.) Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvo, Univerzitet Union-Nikola Tesla, Beograd.
12. Anđelković, S. (2015) Savremene društvene mreže Master rad Univerzitet Singidunum Beograd.
13. Anholt, S. (2002) "Foreword" The Journal of Brand Management, vol. 9, No. 4–5, April 2002.
14. Anholt, S. (2003) Brand New Justice: The Upside of Global Branding London Butterworth-Heinemann.
15. Antevski, M. (2009). "Razvojni potencijali stranih direktnih investicija: komparativna međunarodna iskustva." Međunarodni problemi, 61(1-2).
16. Arrighetti, A., & Lasagni, A. (2014). "Immigrant entrepreneurship." JUNCO Journal of Universities and international development Cooperation, (1).
17. Arrighetti, A., Bolzani, D., & Lasagni, A. (2014). "Beyond the enclave? Break-outs into mainstream markets and multicultural hybridism in ethnic firms." Entrepreneurship & Regional Development, 26(9-10).

18. Arsenijević, O. & Vemić, M. (2011) Poslovni inkubator kao faktor ekonomskog i tehnološkog razvoja – studija slučaja Poslovnog inkubatora u Zrenjaninu, *Industrija* broj 3/2011
19. Avramović, N. (2006) Strana direktna ulaganja i tranzicija, *Zadužbina Andrejević Beograd*.
20. Azmat, F & Ambika, Z. (2012) "Perceptions of corporate social responsibility amongst immigrant entrepreneurs." *Social responsibility journal* 8.1.
21. Azmat, F. (2010). "Exploring social responsibility of immigrant entrepreneurs: Do home country contextual factors play a role?" *European Management Journal* 28.5.
22. Azmat, F. (2013). "Opportunities or obstacles? Understanding the challenges faced by migrant women entrepreneurs." *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 5(2).
23. Babović, M. (2012) Polazna studija o preduzetništvu žena u Srbiji, UN Women Agencija Ujedinjenih Nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena, Beograd
24. Bañac, J. & Dojčinoviћ, M. (2016) Социјално предузетништво, Социјална политика, Институт за политичке студије, Београд број 3/2016 година 51.
25. Berry, J. W. (1997) Immigration, Acculturation, and Adaptation, *Applied Psychology: an International Review*, 46 (1).
26. Birch, D. (1979). *The Job Generation Process* Cambridge MIT Programme on Neighborhood and Regional Change.
27. Bitzer, J., Gören, E., & Hiller, S. (2015). "International Knowledge Spillovers: The Benefits from Employing Immigrants." *University of Lüneburg Working Paper Series in Economics*, No. 323.
28. Bobić, D. (2017) Preduzetništvo mladih u Srbiji – mapiranje prepreka za preduzetništvo mladih Centar za visoke ekonomske studije CEVES, Beograd
29. Bobić, M. & Babović, M. (2013). "Međunarodne migracije u Srbiji-stanje i politike." *Sociologija*, (Vol. 55/2).
30. Boermans, M. A. (2012) *International Entrepreneurship and Enterprise Development* Utrecht University.
31. Borjas, G. (1989) "Economic Theory and International Migration." *International Migration Review* Vol. 23. No 3.
32. Boyle M., Kitchin R. & Ancien, D. (2009) *The NIRSA Diaspora Strategy Wheel & Ten Principles of Good Practice* Maynooth NUI.
33. Boyle, M. & Kitchin, R. (2013) *Diaspora for Development: In Search of a New Generation of Diaspora Strategies in Kuznetsov Y. How Can Talent Abroad Induce Development at Home? Towards a Pragmatic Diaspora Agenda*, Washington, D. C. : Migration Policy Institute

34. Božić-Miljković, I. (2012). "Економска модернизација Србије и међународни економски токови." *Теме-Ћасопис за Друштвене Науке*, (04).
35. Brenner, G. A., Fillion, L. J., Menzies, T. V., & Dionne, L. (2006). "Problems encountered by ethnic entrepreneurs: A comparative analysis across five ethnic groups." *New England Journal of Entrepreneurship*, 9(2), 5.
36. Brinkerhoff, J. (2009). *Diasporas and Conflict Societies: Conflict Entrepreneurs, Competing Interests, or Contributors to Stability and Development. Global Effects and Local Dynamics of Intrastate Conflicts International Workshop*, Hebrew University of Jerusalem, Israel.
37. Brkić, M. I. (2010). "Razvoj klastera u Srbiji i uloga vlade u stvaranju povoljnog okruženja za nastajanje i razvoj klastera Srbije?" FEFA – Fakultet za ekonomiju, finansije i administraciju Kuda ide konkurentnost Srbije?
38. Brown, M. (2002) "Intellectual Diaspora Networks: their Viability as a Response to Highly Skilled Emigration" 22 *Autrepart*
39. Bruder, J., Neuberger, D. & Rätthke-Döppner, S. (2007) "Financial Constraints of Ethnic Entrepreneurship: Evidence from Germany" Working Paper No. 84 University of Rostock.
40. Bruneau, M. (2010) "Diasporas, transnational spaces and communities." *Diaspora and transnationalism: Concepts, theories and methods*.
41. Brzozowski, J., Cucculelli, M. & Surdej, A. (2014) "Transnational ties and performance of immigrant entrepreneurs: the case of IT industry in Italy." Working paper no. 98 Money & Finance Reserach Group.
42. Busch, C. & Lassmann, A. (2010) "From rags to riches: how robust is the influence of culture on entrepreneurial activity? ", KOF working papers // KOF Swiss Economic Institute, ETH Zurich, No. 267.
43. Cabinet Office Social Capital (2002) *A Discussion Paper, Performance and Innovation Unit*, Cabinet Office, London.
44. Carmichael, B. A., Drori I., & Honig B. (2010) *Transnational and immigrant entrepreneurship in a globalized world*. University of Toronto Press.
45. Carter, S., Mwaura, S., Ram, M., Trehan, K., & Jones, T. (2015). "Barriers to ethnic minority and women's enterprise: Existing evidence, policy tensions and unsettled questions." *International Small Business Journal*, 33(1).
46. Cassarino, J. P. (2004). "Theorising return migration: The conceptual approach to return migrants revisited." *International Journal on Multicultural Societies (IJMS)*, 6(2).
47. Chander, A. (2001) *Diaspora Bonds* New York University Law Review Vol. 7.
48. Chen, W. & Justin, T. (2009) "Understanding transnational entrepreneurship through a network lens: Theoretical and methodological considerations." *Entrepreneurship theory and Practice* 33.5.

49. Cho, L. (2007) "The Turn to Diaspora" *Canadian Journal of Cultural Studies*, TOPIA, Number 17: Diasporic Pasts and Futures: Transnational Cultural Studies in Canada.
50. Cohen, J. H. (2005) "Remittance outcomes and migration: Theoretical contests, real opportunities." *Studies in Comparative International Development* 40.1.
51. Cohen, R. (1997) *Global Diasporas: An Introduction* Washington UCL Press and Seattle: University of Washington Press.
52. Collins, J. (2003) *Ethnic entrepreneurship in Australia* School of International Migration and Ethnic Relations Malmö University.
53. Cooper, R. G. (1993) *Winnig at New Products: Accelerating the Process From Idea to Launch* Reading Perseus Books.
54. Цвијић, Ј. (1921) *Говори и чланци I*, Београд.
55. Цвијић, Ј. (1922) *Упутство за испитивање порекла становништва и психолошких особина Матица Србска Нови Сад*.
56. Dana, L. P., Etemad H., & Wright W. R. (2008) "Toward a paradigm of symbiotic entrepreneurship." *International Journal of Entrepreneurship and Small Business* 5.2.
57. Danes, S. M., Lee, J., Stafford, K., & Heck, R. K. Z. (2008). "The effects of ethnicity, families and culture on entrepreneurial experience: An extension of sustainable family business theory." *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 13(03).
58. *Даница 2014* (2013) Вукова задужбина, Београд
59. Deakins, D. & Freel, M. (2012) *Preduzetništvo i male firme Data status* Beograd
60. Deakins, D., Ram M. & Smallbone D. (2003) "Addressing the business support needs of ethnic minority firms in the UK" *Environment and Planning C, Government and Policy* vol. 21, no. 4.
61. Desai, S., & Acs, Z. J. (2007) "A theory of destructive entrepreneurship." *Jena Economic Research Paper*, (2007-085).
62. Ding, S. (2007) "Digital diaspora and national image building: A new perspective on Chinese diaspora study in the age of China is rise." *Pacific Affairs*, 80(4).
63. Djelic, M. L. & Quack, S. (2010) *Transnational Communities* Cambridge University Press 978-0-521-51878-9.
64. Docker, J. (2001) *1492 The Poetics of Diaspora: Literature Culture And Identity* London Continuum.
65. Draker, P. (2005) *Upravljanje u novom društvu*, Novi Sad.
66. Drašković, S. (2011) *Ključ uspeha - put ka ličnom napredovanju i uspehu* Zadužbina Andrejević Beograd.
67. Драшковић, С. (2012) *Приче о успеху и карактеристике националних култура: Србија и Америка* Гласник Етнографског института САНУ LX (2).

68. Drori, I., Honig B. & Ginsberg, A. (2006)"Transnational entrepreneurship: toward a unifying theoretical framework." *Academy of Management Proceedings*. Vol. 2006. No. 1. Academy of Management.
69. Drori, I., Honig, B., & Wright, M. (2009) *Transnational Entrepreneurship: An Emergent Field of Study*. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(5)
70. Drucker, P. (1995) *Managing in a Time of Great Change* London BCA.
71. Duong, H. K., Kang, H. i Salter, S. B. (2016) *National Culture and Corporate Governance*. *Journal of International Accounting Research*, 15 (3)
72. Dustmann, C. (2000) *Temporary Migration and Economic Assimilation*, Institute for the Study of Labor, Discussion Paper No.186, August 2000.
73. Elie, C. & Sebastien, A.(2009) *Survival of Necessity Immigrant Entrepreneurs: An Exploratory Study* *Journal of Comparative International Management*, Vol. 12, No.2.
74. Erlich, Y.(2012) *The success mode of Israel innovation technology IVC* Research Center Tel Aviv-Yafo Senor D. & Singer S. (2011) *Start-up Nation: The Story of Israel's Economic Miracle*, Council on Foreign Relations (CFR), Washington
75. European Commission (2003) "Entrepreneurship in Europe" Green Paper Brussels.
76. European Commission (2018) *Serbia 2018 Progress Report*, Strasbourg, 17.4.2018 SWD (2018) 152 final
77. Eurostat (2019) *Employment and unemployment (Labour Force Survey)*
78. Faist, T. (2006) *The transnational social spaces of migration* University of Applied Sciences Bremen Center on Migration.
79. Federici, D. & Giannetti, M. (2008) "Temporary Migration and Foreign Direct Investment" Dipartimento di Scienze Economiche Universita di Cassino, Working Paper January 2008.
80. Filipovic, J. & Putnik, G. (2010) *Serbian Diaspora Virtual University: Human Resource Potential* Škola biznisa br. 2.
81. Filipovic, J. (2012) *Management of a Diaspora Virtual University as a Complex Organization*. *Serbian Diaspora Virtual University: An Emerging Leadership of a Nation*, LAMBERT Academic Publishing, Germany
82. Flores, I., Young, M., & Tarter, J. (2010) "The Transnational Entrepreneur: An Initial Overview Of Factors Affecting International Strategies."IABE-2010 Las Vegas-Annual Conference.
83. Gamlen, A. (2014) *Diaspora Institutions and Diaspora Governance*, *International Migration Review* Volume 48 Number S1 180–S217(2)
84. Gamlen, A., Cummings, M., Vaaler, M. P. & Rossouw, L. (2013) *Explaining the Rise of Diaspora Institutions*, *Oxford Diasporas Programme*, Oxford IMI Working Papers Series, No. 78

85. Garrido, Á. A., & Olmos, J. C. C. (2012) *Immigrant Entrepreneurs in Spain Concepts, Kinds of Business and Advances in Research*. INTECH Open Access Publisher.
86. Gázsó, D. (2017) *Diaspora Policies in Theory and Practice*, Hungarian Journal of Minority Studies, Volume I
87. Georgiou, C., Dodd, S. D., Andriopoulos, C., & Gotsi, M. (2011) "Exploring the potential impact of colonialism on national patterns of entrepreneurial networking." *International Small Business Journal*.
88. Gibson, S. G., Harris, L. M., & Sadighian, F. (2011) "Investigating the entrepreneurial attitudes of Armenian immigrants." *Coastal Business Journal* 10.1.
89. Глигоријевић, Б. & Лазовић, М. (2018) „Давања за опште добро из дијаспоре“, Београд, Фондација Ана и Владе Дивац.
90. Goktan, A. B., & Flores, I. B. (2014) "The Role of National Culture in the Transnational Entrepreneurship Process." *Journal of Business and Entrepreneurship*, 25(2).
91. Goktan, B. & Flores, I. B. (2014) The Role of National Culture in the Transnational Entrepreneurship Process *Journal of International Business and Economics* 14(1).
92. Gold, S. J. (2001) "Gender, class, and network: social structure and migration patterns among transnational Israelis." *Global Networks*, 1(1).
93. Gold, S. J. (2005) *Migrant networks: a summary and critique of relational approaches to international migration* The Blackwell Companion to Social Inequalities.
94. Grečić, V. (2002) "The Role of Migrant Professionals in the Process of Transition in Yugoslavia," Vol.LIV, br.3, izvorni naučni rad.
95. Гречић, В. (1990) Сеобе Срба некад и сад Институт за међународну политику и привреду и Матица Срба и исељеника Србије Београд.
96. Гречић, В. (1998) Југословенске спољне миграције Институт за међународну политику и привреду Београд.
97. Гречић, В. (2010) Српска научна дијаспора: „тамо и овде“ Институт за међународну политику и привреду Београд.
98. Гречић, В. (2019) Српска стваралачка интелигенција у расејању, Матица српска, Нови Сад.
99. Grossman, M. (2010) "Diaspora Knowledge Flows in the Global Economy." (Paper presented at E-Leader Conference, Budapest, 2010).
100. Grosu, R. M., & Nicolae, E. E. (2015) "Best practices in the field of returnee entrepreneurship." *Amfiteatru economic journal*, 17(39).
101. Haas, H. & Fokkema C. M. (2011) "The effects of integration and transnational ties on international return migration intentions." *Demographic*
102. Hampton, A., S. Cooper and P. McGowan (2009) "Female Entrepreneurial Networks and Networking Activity in Technology-based Ventures: An Exploratory Study", *International Small Business Journal*, vol. 27, No. 2.

103. Harris, D. J., Sapienza, J. H. & Bowie, E. N. (2011) "Ethics and Entrepreneurship" *Journal of Ethics and Entrepreneurship* Vol. 1. No. 1.
104. Heilbrunn, S., Abu-Asbeh, K., & Abu Nasra, M. (2014) "Difficulties facing women entrepreneurs in Israel: a social stratification approach." *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 6(2).
105. Hightower, L. S., & Brennan, M. A. (2013) "Local Food Systems, Ethnic Entrepreneurs, and Social Networks." 2013 Annual Meeting, August 4-6, 2013, Washington, DC (No. 149696). Agricultural and Applied Economics Association.
106. Hofstede, G. (1984) *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. USA: SAGE Publications.
107. Hofstede, G., & G.J. Hofstede (2005) *Cultures and Organizations*. USA. McGraw Hill.
108. Hougaz, L., & Betta M. (2014) "Entrepreneurship through transnational migration: The resources of early migrants." *Labour and Management in Development* 15.
109. Ilhan-Nas, T., Sahin, K., & Cilingir, Z. (2011) "International ethnic entrepreneurship: antecedents, outcomes and environmental context." *International Business Review* 20.6.
110. Institutul Național de Statistică (in Romanian) (2013) "Recensământul populației și locuințelor – 2011" (PDF) Bucharest. July 2013.
111. International Organization for Migration (2003) "Migrants can help economies recover faster." Interview with William Lacey Swing, Director General, International Organization for Migration. See also *The World Migration Report 2003 Managing Migration: challenges and responses for people on the move*.
112. International Organization for Migration (2010) *World Migration Report 2010-The Future of Migration: Building Capacities for Change*, Geneva.
113. Ionescu, D. (2006) *Engaging Diasporas as Development Partners for Home and Destination Countries: Challenges for Policymakers* (IOM Migration Research Series Paper No. 26).
114. Ivanović, P., Radević, D. & Tinaj, S. (2018) *Preduzetništvo, renta i renterijerstvo, u: Preduzetništvo vs Rentijerstvo: zbornik radova* (ur. Vukotić, V. i dr.) Institut društvenih nauka, Beograd.
115. Jackson, P., Crang, P., & Dwyer, C., (Eds). (2004) *Transnational spaces*. London: Routledge.
116. Jenkins, R. (2000) *Categorization: Identity, Social process and Epistemology*. In *Current Sociology*, volume 48, number 3.
117. Johnson, J. P., Muñoz J. M., & Alon I. (2007) "Filipino ethnic entrepreneurship: An integrated review and propositions." *International Entrepreneurship and Management Journal* 3.1.
118. Јовановић, Ж. & Д. Брчин (2007) *Матица-ресејање уједињени за опстанак српства Београдски форум за свет равноправних Београд*.

119. Јовановић, Ж. & С. Вејновић (2013) Мостови: расејање-матица (III) Београдски форум за свет равноправних Београд.
120. Jovičić, M. & Dragutinović-Mitrović, R. (2006) "Migration, Remittances and External Balance – A Panel Model of the SEE Countries and a Case Study of Serbia," Seventh Annual Global Development Network Conference, ST. Petersburg, Russia, 22-23 January 2006.
121. Кабинет министра без портфеља задуженог за демографију и популациону политику уз подршку Републичког завода за статистику и организације цивилног „Друштва центар за живот-да нас буде више“ (2018) „Карактеристике и ставови висококвалификоване дијаспоре и повратника“.
122. Kapur, D. & McHale, J. (2005) The Global Migration of Talent: What Does it Mean for Developing Countries? CGD Brief.
123. Kariv, D., Menzies, T. V., Brenner, G. A., & Filion, L. J. (2009) "Transnational networking and business performance: Ethnic entrepreneurs in Canada." *Entrepreneurship and regional development*, 21(3).
124. Kariv, D., Menzies, V. T., & Brenner, A. G. (2010) "Business success among visible and non-visible ethnic entrepreneurs: a look at the effects of unemployment, co-ethnic involvement and human capital." *Global Business and Economics Review* 12.1-2.
125. Keister, A. L. (2005) *Entrepreneurship*, Department of Sociology, The Ohio State University, Columbus, USA.
126. Kerr, A. (2007) "Transnational flows: media use by Poles in Ireland." *Mapping Irish media: critical exploration*.
127. Kim, T. (2009) "Transnational academic mobility, internationalization and interculturality in higher education." *Intercultural Education*, 20(5).
128. Kirzner, M. I. (1973) *Competition and Entrepreneurship*, University of Chicago.
129. Kloosterman, R. & Rath, J. (2010) *Shifting landscapes of immigrant entrepreneurship* Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR).
130. Kloosterman, R. (2000) *Immigrant Entrepreneurship and the Institutional Context: A Theoretical Exploration*, Centre for Research in Ethnic Relations, University of Warwick
131. Knight, J. (2014) "Migrant Employment in the Ethnic Economy: Why Do Some Migrants Become Ethnic Entrepreneurs and Others Co-Ethnic Workers?." *Journal of International Migration and Integration*.
132. Kontinen, T., & Ojala, A. (2011) "International Opportunity Recognition among Small and Medium-Sized Family Firms." *Journal of Small Business Management* 49.3.
133. Kovács, E. (2017) *Post-Socialist Diaspora Policies: Is There a Central European Diaspora Policy Path?* *Hungarian Journal of Minority Studies*, Volume I
134. Kraler, A., Kofman, E., Kohli, M., & Schmoll, C. (Eds.). (2011) *Gender, generations and the family in international migration*. Amsterdam University Press.

135. Kushnirovich, N., & Heilbrunn, S. (2008) "Financial funding of immigrant businesses." *Journal of Developmental Entrepreneurship* 13.02.
136. Kuznetsov, Y. (2006) ed. "Diaspora Networks and the International Migration of Skills: How Countries Can Draw on Their Talent Abroad" (The International Bank for Reconstruction and Development: World Bank Publications, 2006) at 221.
137. Kuznetsov, Y. (2013) *How Can Talent Abroad Induce Development at Home? Towards a Pragmatic Diaspora Agenda*, Washington, D. C. : Migration Policy Institute.
138. Landolt, P., Autler, L., Baires, S. (1999) From 'Hermano Lejano' to 'Hermano Mayor': the Dialectics of Salvadoran Transnationalism. *Ethnic and Racial Studies*, 2.
139. Lerner, W. (2007) "Expatriate experts and globalising governmentalities: the New Zealand diaspora strategy" *32 Transactions of the Institute of British Geographers* (3).
140. Le-Anh, T., (1999) "Empirical Studies of Self-Employment." *Journal of Economic Surveys*, Vol. 13, No. 4. Blackwell Publishers Ltd.
141. Legros, M., Karuranga, E. G., Lebouc, M. F., & Mohiuddin, M. (2013) "Ethnic Entrepreneurship In OECD Countries: A Systematic Review Of Performance Determinants Of Ethnic Ventures. " *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 12(10).
142. Lemes, P. C., Desiderio, J. G. A. , & Hormiga, E. (2010) "The role of knowledge in the immigrant entrepreneurial process." *International Journal of Business Administration* 1.1.
143. Lenjin, I. V. (1960) *Izabrana dela Tom 2 Komunist Beograd*.
144. Lerch, M., Dahinden, J. & Wanner, P. (2006) "Remittance Bihaviuor of Serbian Migrants living in Switzerland – A Survey," *Swiss Forum for Migration and Population Studies (SFM) at the University of Neuchatel*, September 20, 2006.
145. Levie, J. D., & Smallbone, D. (2015) "Immigration, ethnicity and entrepreneurial behavior." *Perspectives on Entrepreneurship Volume 1*. Parger Publishers.
146. Lewin, P. (2002) "Entrepreneurship and the Defense of Capitalism: An Examination of the Work of Israel Kirzner," *Journal des Economistes et des Etudes Humaines: Vol. 12 : No. 2*,
147. Light, I. (2001) "Globalization, transnationalism and trade." *Asian and Pacific Migration Journal* 10.1.
148. Light, I., & Léo-Paul, D. (2013) "Boundaries of social capital in entrepreneurship." *Entrepreneurship Theory and Practice* 37.3.
149. Lopusina, M. & Lopusina, D. (2006) *Ilustrovana istorija srpske dijaspore Evro-Giunti Beograd*.
150. Лозен, П. (2015) *Економија и хришћанство Службени гласник Београд*.

151. Madurapperuma, M. W. (2011) "Does culture impact on Social networks of ethnic, small business entrepreneurs? " University of Kelaniya, Sri Lanka ICSB 2011 World Conference.
152. Manolova, T. S., Eunni, R. V., & Gyoshev, B. S. (2008) Institutional Environments for Entrepreneurship: Evidence from Emerging Economies in Eastern Europe. *Entrepreneurship: Theory & Practice*, 32(1).
153. Marjanović, Č. (2001) *Istorija Srpske Crkve*, Ars libri, Beograd
154. Marks, K. (1978) *Kapital-kritika političke ekonomije Prvi tom Prosveta* Beograd.
155. Martinez, J., Endo, I. & Barberis, C. (2006) "The Germany – Serbia Remittance Corridor – Challenges of Establishing a Formal Money Transfer System," The World Bank Working Paper No. 80, Washington.
156. Martinez, M. A., & Aldrich, E. H. (2011) "Networking strategies for entrepreneurs: balancing cohesion and diversity." *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research* 17.1.
157. Mashayekhi, M. (2011) "Maximizing the Development Impact of Remittances" (Paper presented at the United Nations Conference on Trade and Development Single Year Expert Meeting on Maximizing the Development Impact of Remittances, Geneva, 14–15 February 2011).
158. Mason, C. & Harrison, R. (1999)"Venture capital: rationale, aims and scope" Editorial, *Venture Capital*, vol. 1, no. 1.
159. Masurel, E., Nijkamp, P. & Vindigni, G. (2004) 'Breeding places for ethnic entrepreneurs: a comparative marketing approach', *Entrepreneurship & Regional Development*, Vol. 16
160. Maxwell, S., & Stone, D. L. (Eds.). (2004) *Global knowledge networks and international development*. Routledge.
161. Menzies, T. V.; Fillion, L. J., Brenner, G. A., & Elgie, S. (2007) "Measuring Ethnic Community Involvement: Development and Initial Testing of an Index." *Journal of Small Business Management*, 45(2).
162. Meyer, M., Libaers, D., Thijs, B., Grant, K., Glänzel, W., & Debackere, K. (2014) "Origin and emergence of entrepreneurship as a research field. " *Scientometrics*, 98(1).
163. Milenković, I.(2011) *Međunarodno bankarstvo*, Ekonomski fakultet, Subotica.
164. Mitchell, K. & Park, H. (2014) "Vietnamese Immigrant Entrepreneurship; A Comparison of Self-Employment in Vietnam and the United States." *Specijal project-Spring* 2014.
165. Mitrović, O. (2017) *Priručnik o migracijama i lokalnom razvoju*, Beograd, IOM
166. Mitrović, S., Radosavljević, I. & Veslinov, M. (2017) *Cirkularna ekonomija kao šansa za razvoj Srbije, Misija OEBS-a u Srbiji*, Beograd.
167. Mladenović, I. (2014) "Karakter "strukturnog prilagođavanja" u jednoj nacionalnoj državi: slučaj Srbije. " *Politička misao*, 51(2).

168. Национална служба за запошљавање (2020) Месечни статистички билтен - Незапосленост и запошљавање у Републици Србији Март 2020.године, Број 211.
169. Nathan, M., & Lee, N. (2013) "Cultural Diversity, Innovation, and Entrepreneurship: Firm-level Evidence from London." *Economic Geography* 89.4.
170. Neville, F., Orser, B., Riding, A., & Jung, O. (2014) "Do young firms owned by recent immigrants outperform other young firms? ", *Journal of Business Venturing*, 29(1).
171. Ollila, S., Williams-Middleton, K., & Donnellon, A. (2012) "Entrepreneurial Identity Construction-what does existing literature tell us? ", *Institute for Small Business and Entrepreneurship Annual Conference, Dublin Ireland*.
172. Olmos, J. C. C., & Garrido, A. A. (2009) "Theoretical Overview of Immigrant Entrepreneurship." *Sociológia-Slovak Sociological Review* 3.
173. Orozco, M. (2004) "Remittances to Latin America and the Caribbean: Issues and perspectives on development " Report Commissioned by the Organization of American States, September 2004.
174. Ostović, M. (2019) *Sudjelovanje hrvatske dijaspore u izbornom sustavu Republike Hrvatske* Diplomski rad na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
175. Oviatt, B. M., & McDougall, P. P. (2005) *Defining International Entrepreneurship and Modeling the Speed of Internationalization*. *Entrepreneurship: Theory & Practice*, 29(5).
176. Ozkazanc-Pan, B. (2009) "Globalization and identity formation: A postcolonial analysis of the international entrepreneur." *Open Access Dissertations*.
177. Papademetriou, G. D. (2015) *Rethinking Emigration: Turning Challenges into Opportunities*, Washington, D. C. : Migration Policy Institute
178. Parnwell, M. J. (2005) "Transnational migration and development: A conceptual overview. " *Asian and Pacific Migration Journal*, 14(1).
179. Patel, P. C., & Terjesen, S. (2011) "Complementary effects of network range and tie strength in enhancing transnational venture performance." *Strategic Entrepreneurship Journal*, 5(1).
180. Pavlov, T., Kozma, R. & Velez, B. (2012) "Dijasporna kao resurs lokalnog razvoja", *Centar za migracije grupe* 484, Decembar 2012 Beograd.
181. Pavlov, T., Predojević-Despić, J. & Milutinović, S. (2013) *Transnacionalno preduzetništvo: Iskustva migranata-povratnika u Srbiji*. *Sociologija*, Vol LV, № 2
182. Pavlović, M. (2017) *Analiza nacionalnog investicionog okvira za dijasporu u Republici Srbiji*, Beograd, UNDP
183. Peković, D. (2017) The effects of remittances on poverty alleviation in transition countries, *Journal of International Studies* 10 (4).
184. Piperopoulos, P. (2010) "Ethnic minority businesses and immigrant entrepreneurship in Greece." *Journal of Small Business and Enterprise Development* 17.1.

185. Pissarides, F., Sanfey, P. & Tashchilova, S. (2006) "Financing transition through remittances in south-eastern Europe: The case of Serbia," EBRD, June 2006.
186. Политика Млади политичарима (не) верују 31. децембар 2018., 1. јануар 2019. & 2. јануар 2019. година, Д. Спаловић стр. 9.
187. Политика Млади забринути, без посла и размишљају о исељењу 12. август 2017. година, К. Ђорђевић стр. 7.
188. Политика Ного су ми биле слабе али мозак брз Мозаик 19.март 2016. године, стр. 10.
189. Политика Помоћ за иновативне стартап компаније 24. новембар 2018.година, Д. Алексић стр 14.
190. Политика Фирма из фотеље 29.децембар 2017. године, А. Телесковић, стр. 11.
191. Porter, M. (1990) *The Competitive Advantage of Nations* New York Free Press.
192. Portes, A, & Yiu, J. (2013) "Entrepreneurship, transnationalism, and development." *Migration Studies* 1.1.
193. Portes, A. (1998) *Social Capital Annual Review of Sociology* vol 23.
194. Portes, A., & Landolt, P. (2000) "Social capital: promise and pitfalls of its role in development." *Journal of Latin American Studies*, 32(02).
195. Portes, A., (Eds.). (1995) *The economic sociology of immigration: Essays on networks, ethnicity, and entrepreneurship*. Russell Sage Foundation.
196. Првуловић В. & Вучковић В. (2010) "Инвестициони потенцијал српске дијаспоре за улагања у нашу привреду – реалност или илузија" Српска политичка мисао, Институт за политичке студије, број 3/2010, год. 17, вол. 29.
197. Publications Office of the European Union (2015) *Policy Brief on Expanding Networks for Inclusive Entrepreneurship Entrepreneurial Activities in Europe* Luxembourg.
198. Radosavljević, D., Anđelković, M. & Tešanović, B. (2019) *Domaćinska (porodična) ekonomija kao realno izвориште drugih nauka u: Preduzetnički biznis u savremenim uslovima-stanje, mogućnosti i perspektive sa osvrtom na Republiku Srbiju: zbornik radova* (ur. Radosavljević, Ž.) Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvo, Univerzitet Union-Nikola Tesla, Beograd.
199. Radosavljević, M., Radosavljević, D. & Janković, M. (2020) *Preduzetništvo kao modalitet privređivanja i rukovođenja u: Preduzetnički biznis u Srbiji-stanje mogućnosti i perspektiva: zbornik radova* (ur. Radosavljević, M. i dr.) Fakultet za poslovne studije i pravo, Univerzitet UNION-Nikola Tesla, Beograd.
200. Ragazzi, F. (2014) *A comparative analysis of diaspora policies*, *Political Geography* 41.
201. Rath, J. (2006) "Entrepreneurship among migrants and returnees: Creating new opportunities." *International Symposium of International Migration and Development*, Turin.

202. Razin, E. (2002) 'The economic context, embeddedness and immigrant entrepreneurs (Conclusion)', *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, Vol. 8 No. 1/2 research 25.
203. Републички завод за статистику (2019) Саопштење број 180 - год. LXIX, 28.06.2019. Статистика становништва
204. Републички завод за статистику (2020) Анкета о радној снази у Републици Србији, 2019., Београд.
205. Rezaei, S. (2011) "Trust as a cooperative strategy in a global co-ethnic market: towards an empirically supported theory. " *International Journal of Business and Globalisation*, 7(3).
206. Ribeiro, A., Rezaei, S. & Leo-Paul, D. (2012) "Gender and family in transnational entrepreneurship." *International Journal of Business and Globalisation* 8.3.
207. Riddle, L., Hrivnak Jr, A. G., & Nielsen, M. T. (2008) "Bridging two worlds: Incubating transnational business ventures." *Transnational Entrepreneurship conference, The Implications of Integration for Globalization: Transnational Entrepreneurship*. Wilfrid Laurier University, April. 2008.
208. Romero, M. & Margolis, E. (2005) *The Blackwell companion to social inequalities* Blackwell Publishing Ltd.
209. Ronen, S. & Shenkar, O. (1985) *Clustering Countries on Attitudinal Dimensions, Review and Synthesis*
210. Safran, W. (1991) 'Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return' 1 *Diaspora: A Journal of Transnational Studies* 1.
211. Salaff, J., Greve, A. & Wong, S.-L. (2006) "Business Social Networks and Immigrant Entrepreneurs from China" *Chinese Ethnic Economy: Global and Local Perspectives*. London, UK: Routledge.
212. Salmi, J. & Salmi, K. (2017) Is the brain drain always negative? Issue, Vol. 452, 24 March
213. Schmookler, J. (1966) *Invention and Economic Growth* Cambridge Harvard University Press.
214. Schott, T. & Cheraghi, M. (2012) "Entrepreneurs' Networks: Size, Diversity and Composition Shaped by Cultures of Rationality and Trust", *Proceedings of the 2012 International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM 2012)*.
215. Schumpeter, J. (1942) *Capitalism, Socialism and Democracy* New York Harper & Row.
216. See Franzen, G. & Moriarty, S. (2008) *The Science and Art of Branding* M.E. Sharpe.
217. Секуловић, Б. & Шарановић, Н., (2014) „Етничко културолошки атлас Црне Горе“, Подгорица, Завод за статистику Црне горе.

218. Sequeira, J. M., & Rasheed, A. A. (2006) "Start-up and growth of immigrant small businesses: the impact of social and human capital. " *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 11(04).
219. Sequeira, J. M., Carr, C. J., & Rasheed, A. A (2009) "Transnational entrepreneurship: determinants of firm type and owner attributions of success." *Entrepreneurship Theory and Practice* 33.5.
220. Sheffer, G. (1986) 'A New Field of Study: Modern Diasporas in International Politics' in Sheffer, G. ed. *Modern Diasporas in International Politics* (London: Croom Helm).
221. Sigona, N., Gamlen, A., Liberatore, G. & Kringelbach, N. H. (2015) *From Diasporas Reimagined: Spaces, Practices and Belonging*, Oxford Diasporas Programme, Oxford
222. Simić, M., Marković, A. & Špiler, M. (2018) *Preduzetništvo i problemi transnacionalnog preduzetništva u Republici Srbiji VI međunarodna konferencija Primena novih tehnologija u menadžmentu i ekonomiji ANTiM 2018*, Beograd, Zbornik radova knjiga II
223. Simić, M., Petrović, V. & Stojanović-Višić, B. (2017) *Strategije pristupa dijaspori*, 5. međunarodna konferencija, *Pravo, ekonomija i menadžment u savremenim uslovima - LEMIMA 2017*, Univerzitet Union – Nikola Tesla, Beograd, Zbornik radova na srpskom, engleskom i ruskom jeziku, Knjiga II.
224. Simić, M., Stojanović-Višić, B. & Vešović, P. (2018) *Upravljanjem međunarodnim transferom novca-stanje i perspektiva Pošte Srbije*, Tehnika, Beograd, Godina LXXXIII broj 1.
225. Службени гласник Републике Србије број 4/11 и 14/11.
226. Службени гласник Републике Србије број 44/2014.
227. Службени гласник Републике Србије број 88/2009.
228. Службени гласник РС, број 88/09
229. Solimano, A. & Avanzini, D. (2010) "The international circulation of elites: knowledge, entrepreneurial and political. " No. 2010, 113. Working paper//World Institute for Development Economics Research.
230. Sotirović, V. & Adamović, Ž. (2005) „Metodologija naučno – istraživačkog rada sa statistikom u EXCEL-u“ Univerzitet u Novom Sadu Tehnički fakultet Mihajlo Pupin Zrenjanin.
231. Срећковић, С. (2012) Идентитет у контексту разумевања културног наслеђа Гласник етнографског музеја 76.
232. Stanković, D. (2011) "Odliv mozgova kao dobitak i (ili) gubitak za zemlju porekla," *FPN, Godišnjak* br. 5, Beograd.
233. Станковић, В. (2014) *Србија у процесу спољних миграција*, Београд, Републички завод за статистику.

234. Stiles, C. H., Rodriguez, C. L., & Galbraith, C. S. (2007) "The impact of ethnic-religious identification on buyer-seller behaviour: a study of two enclaves", *International Journal of Business and Globalisation*, 1(1).
235. Stojanović, V., Jugo, E. & Cerić, A. (2015) "Uspešnost poslovanja na ino tržištu", *EMC Review-Časopis za ekonomiju-APEIRON*, 9(1).
236. Стојчић, М. (2014) "Срби у дијаспори", Универзитет у Нишу, ПМФ департман за географију, Мастер рад.
237. Szondi, G. (2008) "Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences", *Discussion Papers in Diplomacy* (Copenhagen: Netherlands Institute of International Relations, 2008).
238. Šamić, M. (1985) „Kako nastaje naučno djelo“ Svjetlost Sarajevo.
239. Terjesen, S. & Lloyd, A. (2015) *The Female Entrepreneurship Index (FEI) An analysis of the conditions that foster high-potential female entrepreneurship* Global Entrepreneurship and Development Institute Washington, D.C.
240. Thornton, P. H., Ribeiro-Soriano, D., & Urbano, D. (2011) "Socio-cultural factors and entrepreneurial activity: An overview." *International small business journal* 29.2.
241. Todorović, M. (1998) *Uvoz kapitala i privredni razvoj* Zadužbina Andrejević, Beograd.
242. Turkina, E., & Thi Thanh Thai, M. (2013) "Social capital, networks, trust and immigrant entrepreneurship: A cross-country analysis." *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 7(2).
243. Unija poslodavaca Srbije (2013) *Procena okruženja za žensko preduzetništvo u Republici Srbiji*, Beograd.
244. United Nations (2013) *International Migration Policies: Government Views and Priorities*, New York: Department of Economic and Social Affairs, Population Division ST/ESA/SER.A/342.
245. Vasiljević, B. (2009) "Uticaj doznaka na ekonomski i socijalni razvoj u Srbiji," *FPN, Godišnjak*, Beograd.
246. Вечерње новости 30 милиона евра од посла од интернета 9. април 2017. година С. Булатовић & Д. И. Красић стр. 8-9.
247. Вечерње Новости, Симбол трајања и опстанка 10. јануар 2016. године, стр. 19.
248. Вејиновић, С. (1999) *Срби у дијаспори у прошлости и садашњости*, Музеј Војводине, Нови Сад.
249. Venaik, S. & Brewer, P. (2015) The common threads of national cultures. *Australasian Marketing Journal*, 23 (1).
250. Vertovec, S. (2002) *Transnational networks and skilled labour migration*. University of Oxford. Transnational Communities Programme.
251. Vesić, D., (2014) "Prilagođavanje privrede Srbije regionalnim i evropskim integracijama", *Međunarodni problemi* 66(3-4).

252. Влада Републике Србије (2011) Стратегија и политика развоја индустрије Републике Србије од 2011. до 2020. године, Београд.
253. Volery, T. (2007) 'Ethnic entrepreneurship: a theoretical framework', in Dana, L.-P. (Ed.), Handbook of Research on Ethnic Minority Entrepreneurship: A Co-Evolutionary View on Resource Management, Edward Elgar Publishing, Northampton, MA
254. Vučenović, V. (1991) Izvorišta veština rukovođenja Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet, Beograd.
255. Vučenović, V. , Radosavljević, Ž., & Marković, A. (2011) Samo-organizacija Fakultet za obrazovanje diplomiranih pravnika i diplomiranih ekonomista FORKUP, Novi Sad.
256. Vučenović, V., & Marković, A. (2002) *Izvorišta majstorstva menadžera*, JP. Elektroprivreda Srbije, Beograd.
257. Вукмировић, Д. (2014) Економски утицај социјалних предузећа у Републици Србији, Републички завод за статистику, Београд.
258. Vukmirović, N. (2006) Savremeno preduzetništvo, Ekonomski fakultet, Banja Luka.
259. Vukmirović, N. (2012) Preduzetništvo u ekonomskoj teoriji i praksi. Inovativni sistemi kreiranja i efikasnijeg korišćenja resursa, Ekonomski fakultet, Banja Luka.
260. Waldinger, R., Aldrich, H. & Ward, R. (1990) Ethnic Entrepreneurs Sage Series on Race and Ethnic Relations Volume 1. Sage Publications Inc. California.
261. Wan, E. Dr. (2010) Global People and Diaspora Missiology, Global Mission Consultation, Tokyo 2010.
262. Wang, Q. & Yang Liu, C. (2015) "Transnational activities of immigrant-owned firms and their performances in the USA." Small Business Economics 44.2.
263. Wong, B. (1998) Ethnicity and Entrepreneurship: The New Chinese Immigrants in the San Francisco Bay Area San Francisco State University.
264. Wright, M. (2011) "Entrepreneurial mobility." D. Bergh, & D. Ketchen, Research Methodology in Strategy and Management 6.
265. Zhou, M. (2004) "Revisiting ethnic entrepreneurship: convergencies, controversies, and conceptual Advancements1." International migration review 38.3.
266. Zolin, R., & Schlosser, F. (2013) "Characteristics of immigrant entrepreneurs and their involvement in international new ventures." Thunderbird International Business Review 55.3.
267. Zolin, R., Chang, A., & Steffens, P. R. (2014). "The role of the ethnic enclave in facilitating immigrant business performance and social integration." In Australian Centre for Entrepreneurship Research Exchange Conference 2014 Proceedings. Queensland University of Technology.

Интернет извори

1. <https://www.abaco-project.eu/documents/CatarinaReisOliveira-5-11-09.pdf>
2. <https://www.asasocijacija.com/>
3. <https://www.bif.rs/2020/03/frilensing-cveta-u-srbiji/>
4. <https://www.biznisastiklama.com/klub-bns>
5. <https://www.blic.rs>
6. <https://www.blic.rs/vesti/drustvo/predsednik-sanu-izneo-brojke-nad-kojima-bi-morala-da-se-zamisli-cela-srbija/p1sm554>
7. <https://www.blic.rs/vesti/ekonomija/otkrivamo-osnovan-prvi-srpski-investicioni-fond-za-startape-tezak-milion-evra/txpfgbt>
8. <https://www.britisrbcham.eu/>
9. https://www.cbs.gov.il/he/publications/DocLib/isr_in_n/isr_in_n19e.pdf
10. <https://www.cafs.rs/sr/>
11. <https://www.covekoljublje.org>
12. <https://www.cso.ie/en/media/csoie/newsevents/documents/pressreleases/2017/prCensussummarypart1.pdf>
13. <https://www.data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL>
14. https://www.devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/1/DI_Profil_Republika%20Srbija_EURSRB.pdf
15. <https://www.dijaspora.gov.rs/investicioni-i-poslovni-centar-srpske-dijaspore-pocinje-sa-radom>
16. <https://www.dijaspora.gov.rs/organizacije-dijaspore-za-maticu-u-vreme-virusa-covid19/>
17. <https://www.dijaspora.gov.rs/lat/uprava-za-dijasporu-konkursi/>
18. <https://www.dijaspora.mvpei.gov.me/biblioteka/odluke>
19. <https://www.dissercat.com/content/samozanyatost-osobnosti-stanovleniya-i-perspektivy-razvitiya-v-sovremennoi-ekonomike-rossi.html>
20. <https://www.divac.com/rs/Onama>
21. <https://www.dx.doi.org/10.1787/9789264213593-en>
22. https://www.dzs.hr/Eng/censuses/census2011/results/htm/E01_01_04/e01_01_04_RH.html
23. <https://www.ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>
24. <https://www.ejewishphilanthropy.com/global-jewish-population-reaches-14-8-million/>

25. [https://www.embassies.gov.il/nicosia/NewsAndEvents/Documents/Doing%20Business%20with%20Israel%20\(Erich\).pdf](https://www.embassies.gov.il/nicosia/NewsAndEvents/Documents/Doing%20Business%20with%20Israel%20(Erich).pdf)
26. <https://www.e-unwto.org/toc/unwtotfb/current>
27. <https://www.fonddijaspore.com/>
28. <https://www.geerthofstede.com/culture-geert-hofstede-gert-jan-hofstede/6d-model-of-national-culture/>
29. <https://www.geerthofstede.com/wp-content/uploads/2016/08/6-dimensions-for-website-2015-08-16.xls>
30. <https://www.hrcak.srce.hr/102512>
31. <https://www.hrcak.srce.hr/102673>
32. <https://www.hrvatiizvanrh.gov.hr/hrvati-izvan-rh/hrvatsko-iseljenistvo/hrvatski-iseljenici-u-prekomorskim-i-europskim-drzavama-i-njihovi-potomci/749>
33. <https://www.hrvatiizvanrh.gov.hr/o-nama/opcenito-o-djelokrugu-rada-i-ustroju-sredisnjeg-drzavnog-ureda/778>
34. <https://www.javno.rs/analiza/povratak-kuci-u-vreme-koronavirusa>
35. <https://www.jewishagency.org/>
36. <https://www.jewishjournal.org/2020/01/02/israel-marks-record-breaking-year-for-aliyah/>
37. https://www.kirs.gov.rs/media/uploads/Migracije/Publikacije/Osnovi_upravljanja_migracijama_u_Republici_Srbiji.pdf
38. <https://www.koms.rs/o-organizaciji/>
39. <https://www.ksh.hu>
40. <https://www.lifelineaid.org/o-nama/?lang=sr>
41. https://www.mang.canterbury.ac.nz/docs/dana/The_origins_of_self-employment_in_ethno-cultural_communities_Distinguishing_between_orthodox_entrepreneurship_and_reactionary_enterprise.html
42. <https://www.minisel.gov.mk/iselenicki-organizacii/>
43. <https://www.miodragsimic.wordpress.com/istrazivanje/>
44. <https://www.mprp.gov.ro/web/wp-content/uploads/2019/04/Plan-Ac%C8%9Biuni-Proprii-MRP-2019.pdf>
45. <https://www.naled.rs>
46. <https://www.nap.edu/catalog/11539.html>
47. https://www.narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_124_2471.html

48. https://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/latinica/80/ino_ekonomski_odnosi/platni_bilans/fdi_po_zemljama_18.xls
49. https://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/latinica/80/ino_ekonomski_odnosi/platni_bilans/platni_bilans_detaljna_17.xls
50. https://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/latinica/80/ino_ekonomski_odnosi/platni_bilans/fdi_po_zemljama_16.xls
51. https://www.nbs.rs/internet/latinica/15/mediji/vesti/20190122_doznake.pdf
52. https://www.nbs.rs/sr_RS/drugi-nivo-navigacije/statistika/platni_bilans/
53. <https://www.novakdjokovicfoundation.org/sr/izvestaji/>
54. <https://www.novosti.rs/vesti/planeta.300.html:708716-Crna-Gora-Van-granica-zivi-oko-500000-Crnogoraca-u-Srbiji-38527>
55. <https://www.novosti.rs/vesti/planeta/dijaspora.html>
56. <https://www.nstarter.co/2018/02/08/biznis-andeli-kako-vam-mogu-pomoci/>
57. <https://www.ossi.rs>
58. <https://www.parlament.gov.rs/активности/народна-скупштина/архива-активности/сазив-од-16-априла-2014/радна-тела.3448.html>
59. <https://www.parlament.gov.rs/активности/народна-скупштина/архива-активности/сазив-од-31-маја-2012/радна-тела.2242.html>
60. <https://www.parlament.gov.rs/активности/народна-скупштина/архива-активности/сазив-од-11-јуна-2008/радна-тела.1541.html>
61. <https://www.parlament.gov.rs/активности/народна-скупштина/архива-активности/сазив-од-14-фебруара-20007/радна-тела.1269.html>
62. <https://www.parlament.gov.rs/активности/народна-скупштина/архива-активности/сазив-од-27-јануара-2004/радна-тела.1275.html>
63. <https://www.parlament.gov.rs/активности/народна-скупштина/радна-тела.81.html>
64. <https://www.pks.rs>
65. <https://www.politika.rs/scc/clanak/353326/Osniva-se-Matica-srpska-u-dijaspori>
66. <https://www.politika.rs/sr/clanak/418268/Drustvo/Trecina-covecanstva-ima-profil-na-Fejsbuku>
67. <https://www.population.un.org/wpp/DataQuery/>
68. https://www.population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf
69. <https://www.preduzetnici.com/sta-je-startup/>
70. <https://www.privrednici.ch/rs/>

71. <https://www.readperiodicals.com/201501/3769149021.html>
72. <https://www.reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/>
73. <https://www.rts.rs/page/magazine/ci/story/1880/tehnologija/2990922/teslagram-srpska-zastita-koju-je-nemoguće-falsifikovati.html>
74. <https://www.rts.rs/page/rts/ci/Dijaspora.html>
75. <https://www.rts.rs/page/rts/sr/Dijaspora/story/1518/vesti/1070384/dijaspora-gradi-bioelektranu.html>
76. <https://www.rts.rs/page/stories/ci/story/124/drustvo/3469093/odlazak-mladih-u-svet-srbiju-godisnje-kosta-vise-od-milijardu-evra.html>
77. <https://www.serbien.ahk.de/rs/o-nama/>
78. <https://www.serbianyellowpages.com/lat/dailyevent/Dela-Skupstina-dijaspora-i-Srba-u-regionu/10792>
79. <https://www.sintezis.org.rs/srpskikulturniidentitet/trening/>
80. <https://www.snd-us.com/onama>
81. <https://www.socijalnopreduzetnistvo.net/socijalno-preduzetnistvo/>
82. <https://www.solidarite-kosovo.org/fr/qui-sommes-nous>
83. <https://www.srbija.gov.rs>
84. <https://www.srbija.gov.rs/vest/462615/povratnici-iz-inostranstva-zainteresovani-za-ulaganja-u-stocarstvo.php>
85. <https://www.srbijanavezi.rs>
86. <https://www.srbizasrbe.org/mesecni-i-godisnji-izvestaji/>
87. <https://www.startapsrbija.rs/startap-znacenje/>
88. <https://www.stat.gov.mk/PrikaziPublikacija.aspx?id=54&rbr=225/>
89. <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/izbori/parlamentarni-izbori/>
90. <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/izbori/predsednicki-izbori/>
91. <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/popis/popis-2011/>
92. <https://www.svetosavlje.org/tumacenja-svetog-evandjelja-po-mateju/22/>
93. <https://tackapovratka.rs/>
94. <https://www.tcdata360.worldbank.org/indicators/>
95. https://www.web.archive.org/web/20080626055957if_/www.mfa.gov.mk//Upload/Con
96. <https://www.worldbank.org/en/topic/labormarkets/brief/migration-and-remittances>

Докторске дисертације

1. Ching, M. Y. (2011) Transnationalism in Germany-The case of Turkish transnational entrepreneurs Humboldt-Universität zu Berlin 27 Oktober 2011.
2. Ghorbani, M. (2012) Do Immigrant Entrepreneurs Do Business With Their Country of Origin? The Effect of Personality Traits, Perception of Institutions, and Network Usage, Simon Fraser University Burnaby, British Columbia, Canada
3. Jeyaraman, D. (2006) An analysis of the financing of Sri Lankan small businesses and their use of ethnic networks to support their business endeavours University of Western Sydney 2006.
4. Kovács, E. (2018) Hungarian diaspora policy since 1990 from the perspective of the state and the diaspora. PhD dissertation Pázmány Péter Catholic University Faculty of Humanities and Social Sciences Doctoral School of Political Theory, Budapest
5. Ljubičić, M. (2014) An Investigation into Small Business Activities of Croatian Migrants in Australia Victoria University Melbourne October 2014.
6. Мукучян-Рубенович, Р. (2014) Разработка инструментов и механизмов организации и стимулирования инновационной самозанятости населения в экономике России ФГАОУ ВПО Южный Федеральный Университет Ростов на Дону 2014.
7. Nestorowicz, J. (2013) International migration and the choice of self-employment Uniwersytet Warszawski June 2013.
8. Ojo, S. (2013) Diaspora entrepreneurship: a study of Nigerian entrepreneurs in London University of East London May 2013.
9. Tadić, B. (1983) Spoljna migracija radne snage Jugoslavije sa osvrtom na transfer deviznih doznaka i njihovo korišćenje Univerzitet u Beogradu 1983.
10. Thomsen-Lund, T. (2005) Immigrant Entrepreneurship as Gendered Social Positions – A study on motivations and strategies in a biographical perspective, International and Social Studies Aalborg University Denmark SPIRIT PhD Series Thesis no. 5
11. Vinogradov, E. (2008) Immigrant entrepreneurship in Norway Bodø Graduate School of Business University of Nordland October 2008.
12. Vukčević, Z. (2012) Specifičnosti i karakteristike upravljanja malim i srednjim preduzećima u Crnoj Gori Univerzitet Alfa Beograd jul 2012.
13. Yavuz-Isil, R. (2011) The „outsider” Entrepreneurs: The role of founders’ Immigrant status in the internationalization and performance of high technology new ventures University of Minnesota July 2011.
14. Wayne, H. S. Jr. (1995), Small business owner-managers and corporate managers: A comparative study of achievement motivation, risk taking propensity and preference for innovation University of North Texas May 1995.

Као што се из претходног може видети, кандидат је користио релевантну научну и стручну литературу у чијој структури највеће учешће има страна литература, обзиром да не постоји довољна и релевантна домаћа литература.

9. Закључак комисије

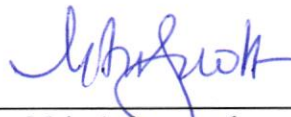
На основу свега претходно изложеног, а имајући у виду предмет и циљеве истраживања, актуелност и значај теме, теоријско методолошке и хипотетичке оквири истраживања, оквирни садржај те евидентан теоријско-научни допринос докторске дисертације, као и литературу, комисија са задовољством:

Предлаже:

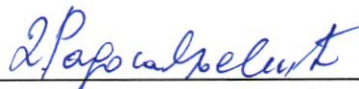
Да Научно - наставно веће Факултета за пословне студије и право у Београду прихвати, а Сенат Универзитета „Унион - Никола Тесла“ у Београду да сагласност на позитивну оцену докторске дисертације кандидата МА Миодрага Симића под насловом „Дијаспора као потенцијални фактор развоја предузетништва у Републици Србији“ и да се одбрана исте обави пред наведеном комисијом.

Београд, 21.12.2020. године

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Проф. др Маја Анђелковић, за председника

Проф. др Драгана Радосављевић, ментор

Проф. др Аца Марковић, члан комисије

Проф. др Вемич Милан, члан комисије